

*Mislilac i
državnik*

**ALIJA
IZETBEGOVIĆ**

autora Fikreta Muslimovića i Selme Cikotića





Alija Izetbegović rođen je 8. augusta 1925. godine u Bosanskom Šamcu u uglednoj begovskoj porodici koja je sprva živjela u Beogradu, ali se 1868., kako hroničari kažu, „pod srpskim terorom“ morala odseliti na sigurnije mjesto. Izbor je pao na Bosanski Šamac...

IZ BIOGRAFIJE ALIJE IZETBEGOVIĆA



Izetbegović je pohađao Prvu mušku gimnaziju, gdje su tadašnji komunisti bili posebno aktivni. Sama škola bila je na glasu kao „komunistička“, jer se za izvjestan broj profesora po kuloarima tvrdilo da pripadaju ovom pokretu. Tako su neke brošure dopale i do njegovih ruku, što nije ostalo bez posljedica: gimnazijalac se počeo „dvoumiti“ između problema „socijalna pravda – nepravda“, sa jedne, i vjere u Boga, sa druge strane...

IZ BIOGRAFIJE ALIJE IZETBEGOVIĆA



Izetbegović je maturirao 1943. godine usred velikog rata. U to vrijeme, baš kao kod većine susjeda, i kod Izetbegovićevih se osjećala oskudica. Više vremena bili su gladni negoli siti. Sarajevo su okupirale ustaše, koje su uspostavile okrutan nacistički režim. Izetbegović se trebao prijaviti za regrutaciju, ali to nije učinio. Za tadašnju vlast, postao je klasični vojni bjeGUNAC, pa se morao skrivati cijelu 1944. godinu...

IZ BIOGRAFIJE ALIJE IZETBEGOVIĆA



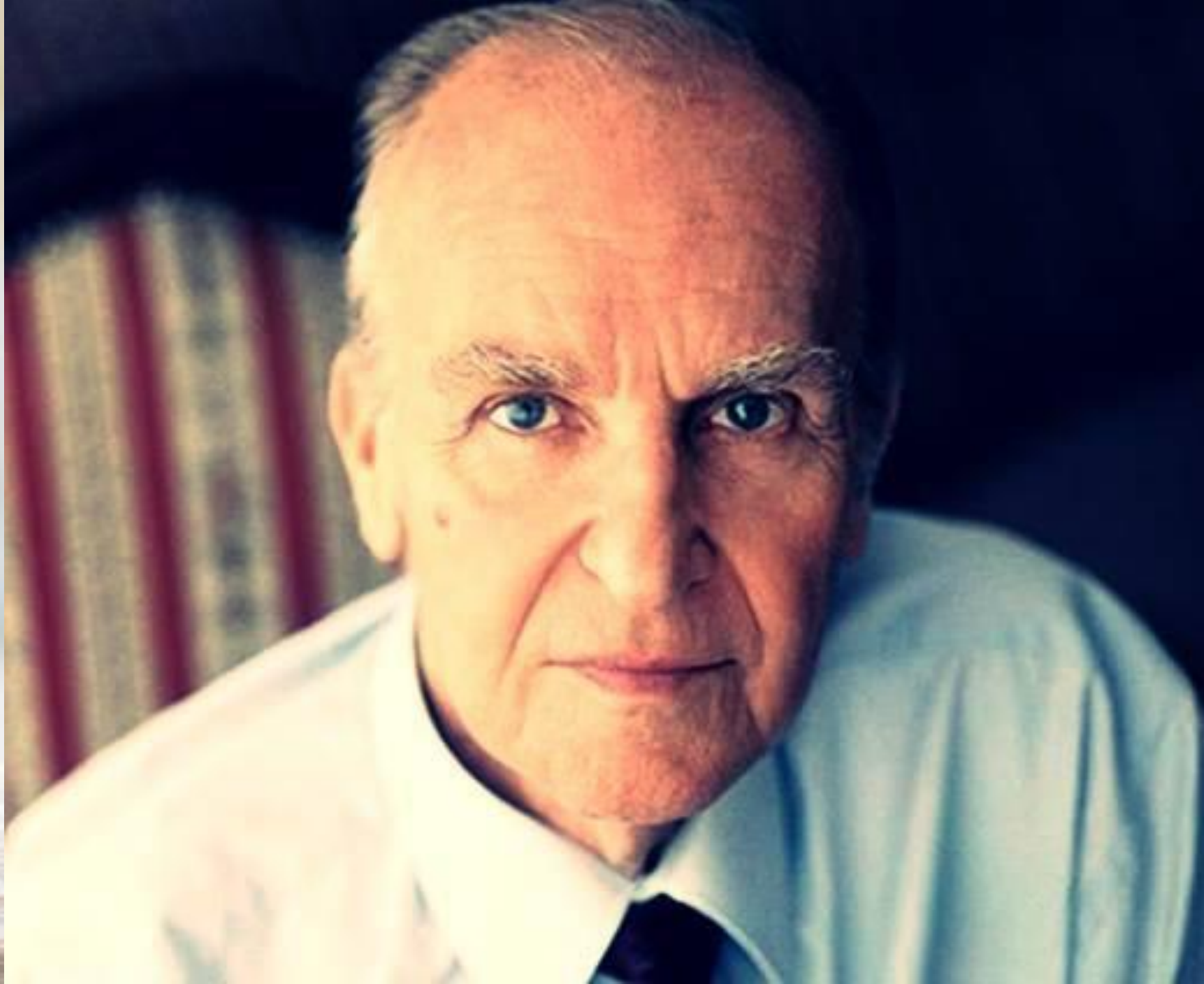
Majka je bila vrlo pobožna žena, pa će mnogo kasnije negdje u svojim zabilješkama Alija reći da upravo njoj duguje svoju ranu privrženost vjeri. Iako se, kako priznaje, poteško budio da zajedno sa majkom klanja sabah, Izetbegović se rado sjeća ovog dijela svog života, posebno divnog sureta ar-Rahman, koje je, prema starom svjedočenju, na neponovljiv način učio imam Rahmanović u Hadžijskoj džamiji kod vijećnice...

IZ BIOGRAFIJE ALIJE IZETBEGOVIĆA



Ono što se mladom Izetbegoviću učinilo sumnjivim na prvi pogled, jeste činjenica da je u komunističkoj propagandi Bog bio „negativac“ dok je sama vjera bila smatrana „opijumom za narod“, sredstvom da se narod umiri i umrtvi, tako da se ne bori za bolji položaj u „realnom životu“. Sa druge strane, u različitim varijacijama i dopunama, samom Izetbegoviću uvijek se činilo da je glavna poruka vjere moralan život i – odgovornost...

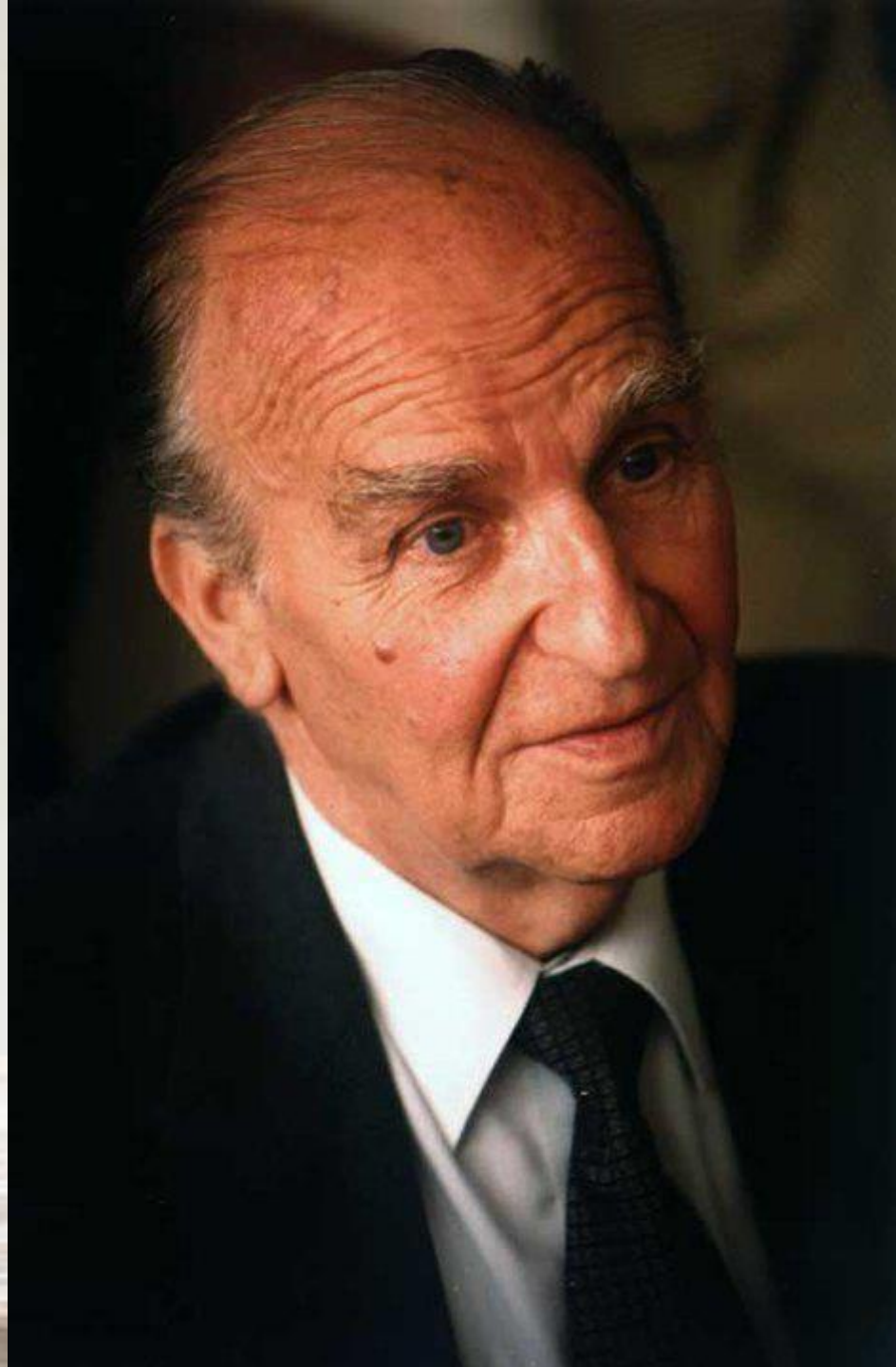
IZ BIOGRAFIJE ALIJE IZETBEGOVIĆA

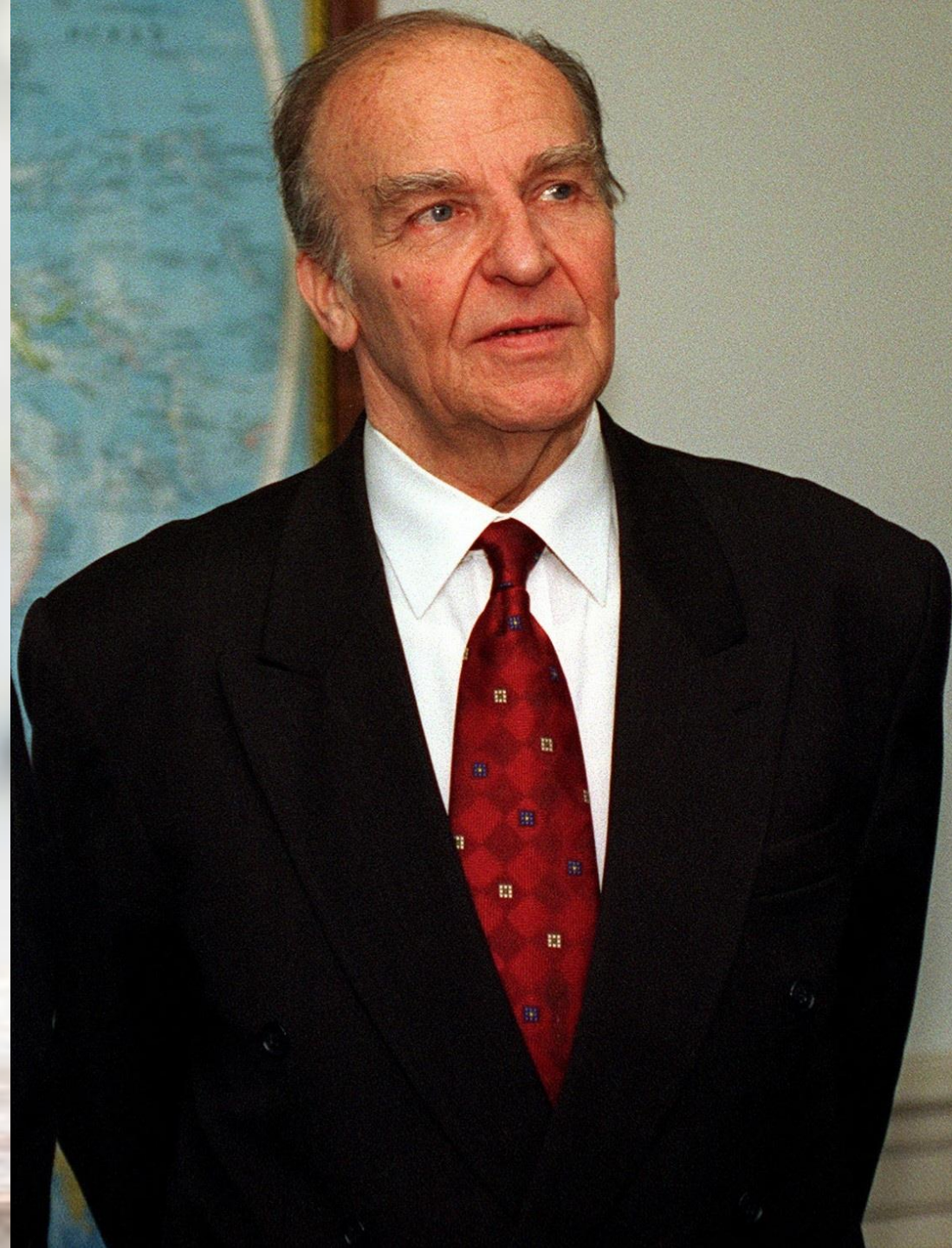


















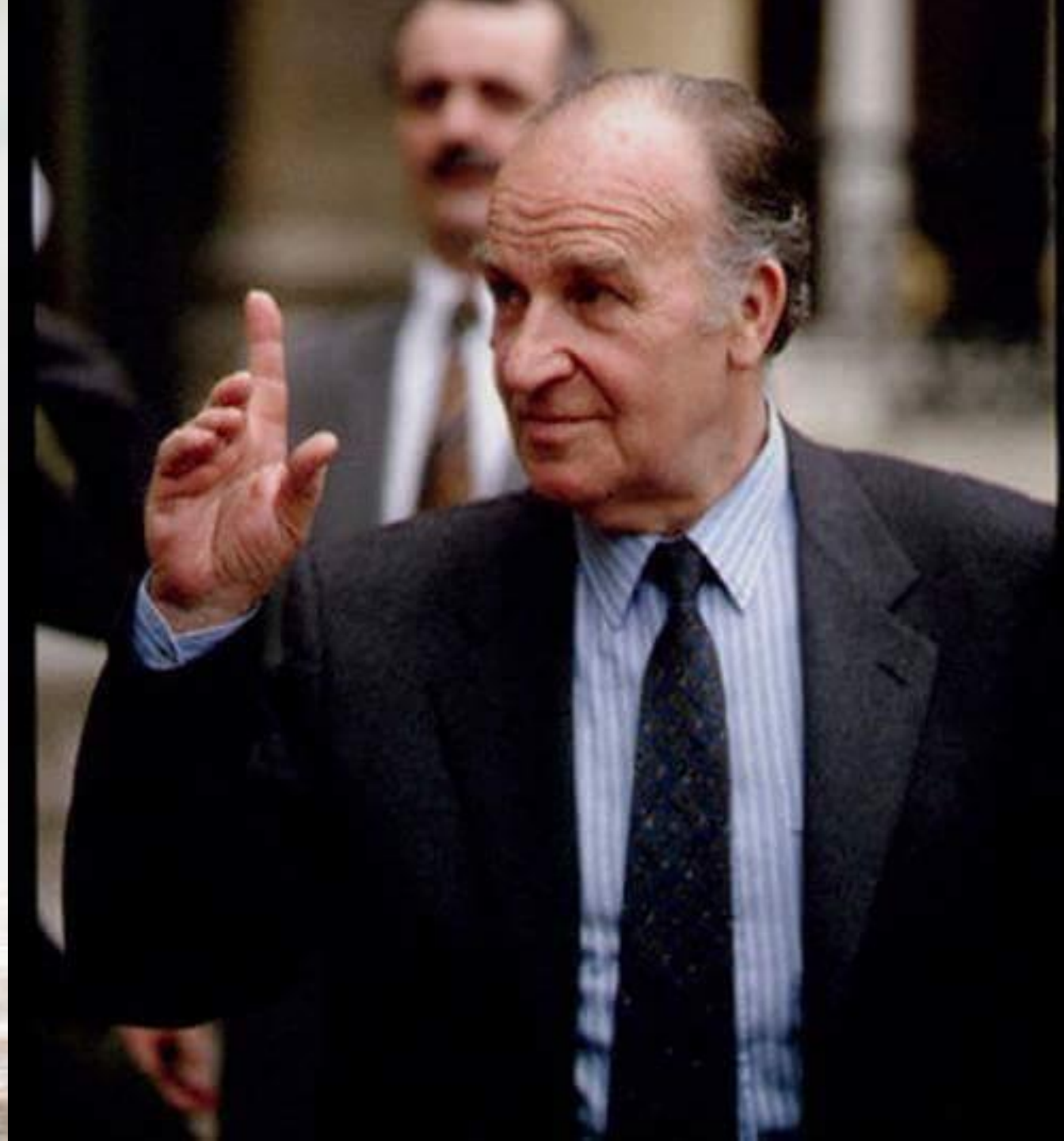






































Možda je dobra prilika da ovdje ponovim da se mi od početka borimo za Bosnu u kojoj će svako biti to što jeste i u kojoj će svako slobodno ispovijedati svoju vjeru i slaviti Boga kako ga je njegova majka naučila. To pravo smo tražili za sebe i to pravo priznajemo drugima.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Ja neću islamsku republiku, ali ja hoću da se islam održi na ovim krajevima, pa kome pravo kome krivo!

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Da nije bilo SDA, Bosna bi danas bila ili provincija velike Srbije, ili bi bila uništena. Od te sudbine ne bi je mogao spasiti SDP, a neke minorne stranke još manje.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

**Svome narodu u
naslijeđe ostavljam
vjeru u Boga i
vjeru u sebe!**

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Moramo se osloboditi shvatanja da se bez rada i škole može nešto postići. To su dječije bolesti mladih i neiskusnih pokreta. Trebamo ih što prije preboljeti i sazreti.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Lično imam snažno bošnjačko nacionalno i snažno islamsko vjersko osjećanje i to mi ne smeta da se istovremeno osjećam velikim Bosancem. Ja sam tu dilemu u sebi razriješio, mnogi izgleda nisu.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Mi ćemo nastaviti da se borimo za Bosnu i svoj narod. Mi želimo svoju državu. Jer je narod bez države kao porodica bez krova koja živi pod kišom. Ne želimo biti narod koji nema državu.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Progres islama – kao i svaki drugi progres uostalom – neće doći od mirnih i pokornih, nego od hrabrih i buntovnih!

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Ovaj narod, ako Bogda, neće više nikada dopustiti da ima vlast koja će zabranjivati Ajvatovicu, Kariće, Bunu, Kraljevu Sutjesku ili bilo koju ili čiju vjersku ili kulturnu manifestaciju.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

**Bosnom nikada niko nije
uspio da vlada, uvijek mu
se to samo činilo.**

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Bogatstvo se ne može uvesti u jednu zemlju. Ono se mora uspostaviti u njoj samoj na bazi vlastitog rada. Ono što želimo postići, moramo uraditi sami. Niko to neće i ne može učiniti umjesto nas!

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Nikad nisam mislio da me svi ljudi treba da vole, zašto bi? I mnogo bolji ljudi od mene imali su ljutih neprijatelja, zašto da ja nemam? Isusa su njegovi sunarodnici predali Rimljanima, Gandija nisu ubili Englezi, nego njegovi, nije im bio dovoljno dobar Indijac, Rabina nije ubio Arap nego njegov čovjek, nije mu dovoljno bio Jevrej. Šta se tu može? Nad svima nama će jednoga dana izrasti zelena trava, ali ljudi o tome ne misle.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Svako od vas treba da odgovori na pitanje hoće li se odreći sebe ili neće, a ja vam kažem ovo: ponosan sam što pripadam ovom narodu i nikad se neću odreći toga. Častan čovjek nikad neće pristati na ono: “Zgazi me, ali me pusti da živim”.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Kada bi mi bilo ponuđeno da još jednom živim, odbio bih. Ali, ako bi se morao ponovo roditi, izabrao bih svoj život.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

**Naš put ne polazi od
osvajanja vlasti. Naš put
polazi od osvajanja ljudi!**

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Bosna treba svakog svog čovjeka - bio to muškarac ili žena - na zajedničkom i beskrajno važnom poslu podizanja nove generacije koja će obnoviti Bosnu. Za to trebaju obrazovane i aktivne žene u svim poslovima društva i države. U situaciji kakva jeste, uloga žene ne može se svesti samo na kuću i kućno ognjište. Naprotiv, možda bi muškarci trebali više razmisliti o svojim obavezama u porodici.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Paradoksalno je da se pogubna pedagogija pokornosti i neprotivljenja propovijeda u ime Kur'ana, u kojem je princip borbe i otpora spomenut na barem pedeset mjesta. Kao zakonik, Kur'an je ukinuo pokoravanje. Umjesto pokoravanja mnoštvu lažnih autoriteta i veličina, Kur'an je uspostavio jednu jedinu pokornost – pokornost Bogu. Ali, u ovoj pokornosti prema Bogu, Kur'an je izgradio slobodu za čovjeka, njegovo oslobođenje od svih drugih pokoravanja i strahova...

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Ljudi će relativno brzo zaboraviti granate, kao da ih nikada nije bilo, jer će se suočiti sa novim problemima koje mir donosi: posao, plate, stanovi, različite nepravde.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Protiv novinara koji su spremni da lažu, nema lijeka u demokratskoj državi, osim odgajanja naroda i podizanja opće kulture, da bi sami ljudi mogli razlikovati istinu i laž, dobro i zlo. Ali to ne može učiniti politika, može samo kultura.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Dozvolite da se ne složim sa mišljenjem da sam ja toliko važan za odbranu, pa i opstanak bošnjačkog naroda. Bilo bi loše da je to tako, ali, hvala Bogu, nije. Hiljade ljudi se bori, lakše im je sa mnom, kao što je meni lakše sa njima, ali oni bi se borili i bez mene i nastavit će se boriti i raditi kada ja odem...

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

**Neuspjeh našeg suočavanja
sa problemima nalazi se,
pored ostalog, i u činjenici
da uvijek kasnimo, da se
borimo protiv posljedica,
a ne protiv uzroka.**

ALIJA IZETBEGOVIĆ

A close-up portrait of Alija Izetbegović, an elderly man with light blue eyes and thinning hair, looking directly at the camera with a serious expression. The background is dark and out of focus.

“

Zamislite se nad kartom Bosne i Hercegovine i recite može li biti dobrog i trajnog rješenja za sve ukoliko jednaka prava ne važe za sve njene stanovnike.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Šta tekbir ili selam smetaju demokratiji? Prvi slavi Boga, a drugi priziva mir. Kome to može smetati i kakva je to ideologizacija? U Bosni za kakvu se mi borimo niko neće biti prisiljavan da vjeruje ili ne vjeruje, niti će biti progonjen zbog svoje vjere, nacije ili političkog uvjerenja.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Bosna ne trpi isključivost. Ovakva kakva jest, višenacionalna i viševjerska, ona traži nekoga kome to šarenilo ne smeta. Nama ne smetaju ni crkve ni katedrale, mi smo naučili živjeti sa ljudima koji drukčije misle i osjećaju i smatramo to svojom prednošću.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Interesi bošnjačkog naroda su bili potpuno identični sa interesima države Bosne i Hercegovine. Jak i organizovan bošnjački narod je bio uvjet opstanka Bosne i Hercegovine. Za mene je borba za bošnjački narod uvijek značila borbu za Bosnu i Hercegovinu. Te ravni nisu bile ni pod kakvim uglovima, već potpuno u istoj osi.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Postoji razlog što sve ovo izdržavam. Taj razlog je jedan jedini, ali dovoljan: moram.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Ograničenih i zlonamjernih ljudi uvijek ima više nego što treba. Zato moramo uvijek ponovo naglašavati naš osnovni cilj. To je cjelovita i demokratska Bosna i Hercegovina. To je tolerantna zajednica ljudi i naroda, zasnovana na slobodi i ljudskim pravima. Znajte da samo takva Bosna može opstati.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Ne krivimo čitave narode za zla i nesreću. Krivi su uvijek i samo pojedinci, bez obzira što ih je tako mnogo da čine za sebe jedan zločinački narod. Krivica nije kolektivna, ona je uvijek pojedinačna, individualna.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Mi Bosnu možemo održati jedino kao civiliziranu zemlju. Našavši se u ovakvim kliještima dva mraka koji pokušavaju osvojiti Bosnu, moramo biti oni koji nose luč svjetlosti.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

**Nema čarobnog
rješenja, preostaje
samo strpljiv i
uporan rad.**

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Mislim da mi u ovoj odluci nismo pogriješili. Narod je predahnuo, nema više umiranja, borba za cjelovitu Bosnu i Hercegovinu se nastavlja, samo drugim sredstvima!

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

**Ovaj svijet nismo naslijedili od
predaka, već smo ga posudili od
svojih potomaka!**

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Neprihvatljivi su zahtjevi da mi neprijatelju u svemu odgovorimo ravnom mjerom. Prvi razlog i razlika je principijelne naravi - mi smo demokrate, a oni su fašisti...

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

U Bosni nije bio sukob nacionalnih stranaka, nego sukob demokracije i fašizma. U Bosni se sloboda branila od agresije.

ALIJA IZETBEGOVIĆ

A black and white photograph showing several men in military uniforms. In the center, an older man with a serious expression, identified as Alija Izetbegović, is wearing a dark beret with a crest. He is surrounded by other men, some in camouflage uniforms and others in dark jackets. The background is a plain, light-colored wall.

“

Ne mogu reći da kritičare baš volim, ali ih cijenim... Mišljenja, procjene i ocjene ponekad se dobro razlikuju od mojih, ali to me ne vrijeđa, pa i ne ljuti. Ljute me otvorene laži, insinuacije i namjerne poluistine, pogotovo kada saznam da se to radi za novac, a toga, nažalost, ima...

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Ne krivimo čitave narode za zla i nesreću. Krivi su uvijek i samo pojedinci, bez obzira što ih je tako mnogo da čine za sebe jedan zločinački narod...

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

**Nema loših naroda, ima samo loših vođa.
Oni koji su krivi za nesreću Bosne odgovarat
će prije ili kasnije pred Bogom i pred ljudima.
Tu odgovornost niko neće moći izbjeći.**

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

Mislim da ljude treba dijeliti na civilizirane i barbare i da je to jedina prava podjela. Sve ostalo su uvredljive besmislice.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Nacionalnosti, Bošnjaci, Hrvati i Srbi, su realnost Bosne i Hercegovine, pa su i nacionalne stranke realnost. Za Bosnu nisu opasni nacionalizmi, nego ekstremizmi i šovinizmi. Bosna je raskršće tri religije – Islam, Katoličanstvo i Pravoslavlje, tri nacije – Bošnjaci, Hrvati i Srbi, i dva svijeta – Orijenta i Zapada. Stoga je zakon opstanka Bosne tolerancija i mi je zastupamo.

ALIJA IZETBEGOVIĆ



Govorili smo našim vojnicima: Pobjedit ćemo ako se viteški borimo i spriječimo nasilje prema nejači, ženama i djeci. To je davalo moralnu snagu našim borcima, a našoj zemlji pribavilo poštovanje i priznanje svih ljudi dobre volje u Svijetu.

ALIJA IZETBEGOVIĆ

DESET PORUKA ALIJE IZETBEGOVIĆA



**Prvo, ostanite to što ste.
Čuvajte i očuvajte svoju
vjeru, naciju i tradiciju.
Gubitak identiteta plaća
se ropstvom i poniženjem.**

ZETRA, OKTOBAR 2002. GODINE

DESET PORUKA ALIJE IZETBEGOVIĆA



Drugo, u ratu nam je naneseno ogromno zlo i nepravda. Ko može nek oprostiti, ko ne može nije ni dužan. Zaboraviti niko ne smije jer se zaboravljeni genocid ponavlja.

ZETRA, OKTOBAR 2002. GODINE

DESET PORUKA ALIJE IZETBEGOVIĆA



Treće, zlo o kojem je riječ, nisu nam učinili ni hrišćani ni kršćani, nego oni koji su pogazili sve Hristove-Kristove zavjete. Oni koji su silovali i ubijali, nevine ljude, ne pripadaju nikakvoj vjeri. Oni su jednostavno ubice.

ZETRA, OKTOBAR 2002. GODINE

DESET PORUKA ALIJE IZETBEGOVIĆA



Četvrto, na mržnju ne uzvraćajte mržnjom. Za Bosnu mržnja je slijepa ulica. Mržnja ne razara samo naše duše, ona razara ono što mi nazivamo samim bićem Bosne.

ZETRA, OKTOBAR 2002. GODINE

DESET PORUKA ALIJE IZETBEGOVIĆA

“

Peto, zapamtite jednu riječ: država. Neka svaka naša nana zna kakva je važnost države. Bez svoje države narod liči na skupinu ljudi koja se našla na brisanom prostoru koji biju oluje i mećave.

ZETRA, OKTOBAR 2002. GODINE

DESET PORUKA ALIJE IZETBEGOVIĆA



Šesto, na BiH je 1992. izvršena agresija i mi smo, sa drugim patriotama organizirali odbranu zemlje. Ne dozvolite da vam nekakve tzv. „komisije za istinu i pomirenje“ ovu istinu krađu, da podijele krivicu i da na toj laži apeliraju na pomirenju. Pomirenje se može temeljiti samo na istini, a istinu o bosanskom ratu mogu utvrditi samo međunarodni sudovi.

ZETRA, OKTOBAR 2002. GODINE

DESET PORUKA ALIJE IZETBEGOVIĆA



Sedmo, bošnjački narod je svoju sudbinu vezao za sudbinu bh. države. Ko pomaže i podržava Bosnu i Hercegovinu, pomaže bošnjačkom narodu. Vrijedi i obrnuto.

ZETRA, OKTOBAR 2002. GODINE

DESET PORUKA ALIJE IZETBEGOVIĆA



Osmo, ljudi koji danas obnašaju vlast ima da idu. Ne zato što nisu ispunili izborna obećanja, iako je to dovoljan razlog za njihov odlazak. Njihov glavni i neoprostivi grijeh što su devalviranjem odbrambenog rata izjednačavanjem napadača i branitelja, teško povrijedili bošnjački narod. Ovo poniženje, što sadašnja vlast, a posebno SDP, uporno i ponovljeno čini, narod će kazniti na izborima. Oni ima da idu.

ZETRA, OKTOBAR 2002. GODINE

DESET PORUKA ALIJE IZETBEGOVIĆA



Deveto, sa dolaskom Alijanse na vlast, poremetila se ravnoteža u BiH na štetu bošnjačkog naroda. Pošto SDP nije uspio kod Srba i Hrvata, glasajući za SDP, za nacionalno „niko i ništa“, bošnjački narod se našao u podređenom položaju. To je dovelo do situacije kada se ljudi opravdano pitaju: Bosne će biti, da li i Bošnjaka u njoj.

ZETRA, OKTOBAR 2002. GODINE

DESET PORUKA ALIJE IZETBEGOVIĆA



Deseto, pazite kako se ponašate na vlasti. Ne budite arogantni i samoljubivi, ne posežite za onim što vam ne pripada, štítite slabe i poštujujte moralna načela i zakone. Ne zaboravite da nema vječne vlasti. Svaka je privremena i svako će doći pred Božiji i narodni sud, prije ili kasnije.

ZETRA, OKTOBAR 2002. GODINE



“

**Bosna je mala zemlja,
ali ima pravo na istinu!**

ALIJA IZETBEGOVIĆ



“

**Velikim Bogom
se kunemo da
robovi biti
nećemo!**

ALIJA IZETBEGOVIĆ

ALIJA IZETBEGOVIĆ
1925 † 2003

